

Berlage op naar de volgende 100 jaar

Sinds begin dit schooljaar werken we aan de voorbereiding van een renovatie van de binnenzijde van onze gebouwen. Deze zomer is na een aanbesteding [Atelier Pro](#) ingehuurd als onze architect. We zijn bijzonder blij en verheugd dat zij betrokken zijn bij het verdere proces. Atelier Pro heeft een breed portfolio, is creatief van geest en heeft veel ervaring met het ontwerpen van scholen. Misschien wel het belangrijkste is de wijze waarop ze met ons samen werken.

In meerdere bijeenkomsten gaat Atelier Pro met medewerkers en leerlingen in gesprek. Ze dagen ons uit steeds scherper te ontdekken wat we echt belangrijk vinden in het ontwerp van een gebouw. Het Berlage Lyceum is niet zomaar een gebouw. Het is een van de pronkstukken van de Amsterdamse school en niet zonder reden een rijksmonument. Inmiddels beginnen de gesprekken en ideeën vorm te krijgen. Nog niet zo concreet dat we precies weten hoe alles wordt, maar wel voldoende om wat eerste sfeerimpressies te laten zien en te beschrijven wat we belangrijk vinden in ons gebouw.

We hopen het ontwerp voor de zomervakantie samen met de architect, adviseurs, leerlingen en collega's af te ronden. We houden je op de hoogte.

Het ontwerp

Inleiding

Dit onderwerp heeft het Berlage Lyceum lang beziggehouden. We hebben gebouwen bezocht, gebrainstormd en vele mensen gesproken. Uit de gesprekken is naar voren gekomen wat men mooi en belangrijk vindt. We zoeken daarbij inspiratie in het verleden, het heden in de toekomst. Daarmee is het ontwerp voor onze renovatie zeker niet vrijblijvend, maar juist richtinggevend.

Het verleden

In 1922 werden twee prachtige schoolgebouwen geopend, wat nu ons Berlage Lyceum is. Een Amsterdamse School. De school is Amsterdams en in de Amsterdamse School stijl gebouwd. H.P. Berlage ontwikkelde zich plan Zuid. De buurt, de straat en de schoolgebouwen horen daarbij. Het geheel draagt de naam "De Dagenraad". De gelijknamige woningbouwvereniging is opgericht door de socialist Pieter Lodewijk Tak. (Waarnaar de straat van onze school is genoemd). De gemeente koos voor Amsterdamse School. Een bouwstijl waarvan Berlage geen aanhanger was. Berlage ontwierp in de stijl van het Rationalisme. De uitgangspunten en ontwerpen van Amsterdamse school en het rationalisme kende vele tegenstellingen.

De buurt werd gebouwd door de dienst woningbouw van de gemeente Amsterdam. Zij kozen voor prestigieuze architecten met expressieve ontwerpen. M. de Klerk en P.L. Kramer kregen de opdracht.

Tot op de dag van vandaag wordt "De Dagenraad" in een adem met hun namen genoemd. De school werd gebouwd door een andere dienst. De dienst publieke werken. Daar werd op veel punten anders gedacht en gehandeld dan bij de dienst woningbouw. De architect en wie hij was, dat was niet belangrijk. Architect A.J. Westerman was de belangrijkste architect die betrokken was bij het ontwerp van onze schoolgebouwen.

Amsterdamse school was een vrije, expressionistische en voor zijn tijd vernieuwende bouwstijl. H.P. Berlage was hier als gezegd geen aanhanger van. Toch wist Westerman twee prachtige schoolgebouwen met rijks monumentale waarde te bouwen. De gebouwen hebben bijna honderd jaar zonder grote wijzigingen naar veler tevredenheid dienstgedaan als schoolgebouw.

Dat is een prestatie. Westerman zwom tegen de stroom in. De stroom van de dienst woningbouw die alle aangrenzend gebouwen ontwierp, de stroom van Berlage in wiens meesterplan het ontwerp moest passen en de stroom van veel ideeën over kunst en architectuur die toen de boventoon voerden. Westerman had een Berlage leerling kunnen zijn.

Het heden

Bij de totstandkoming van de gebouwen waren tolerantie voor afwijkende opvattingen in smaak, vrijheid van denken, samenwerking en creativiteit dus cruciaal. Deze waarden zijn ook nu van levensbelang. Het zijn waarden waar Amsterdam wereldwijd om wordt geroemd. Ook in het DNA van de school zitten deze waarden. Niet alleen omdat onze leerlingen vanuit verschillende (levens) overtuigingen en achtergronden met elkaar samen leren.

In onze missie staat: "Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that that the defences of peace must be constructed". (preamble UNESCO, 1946 & visie Berlage Lyceum, 2015)

Het idee dat een mooi gebouw leerlingen verheft, werkt tot op de dag van vandaag door. Een mooi gebouw geeft leerlingen het gevoel dat ze belangrijk zijn, dat ze ertoe doen. Dat er in hen wordt geïnvesteerd zodat ze later het verschil kunnen maken voor een betere wereld. Ook nu is dat gevoel onmiskenbaar voor wie langs de Amstelkade of via de dagenraad het schoolplein op loopt, voor wie via de versierde deuren de hal in loopt waar kunst en glas in lood meer regel dan uitzondering zijn. Op dat gedachtegoed bouwen we voort.

De verschillen tussen leerlingen en de harmonie waarmee ze met elkaar omgaan valt vrijwel iedereen die de school leert kennen op. We werken hier elke dag hard aan. Dat doen we niet alleen. We zijn onderdeel van Esprit Scholen. Een groep van scholen waarin grenzeloos leren centraal staat. Dat doen we omdat we geloven in een wereld waarin mensen ongeacht hun afkomst of overtuiging vreedzaam met elkaar omgaan. We willen dat onze leerlingen dit gedachtegoed niet alleen in de praktijk kunnen brengen, maar ook kunnen uitdragen. Zo dragen zij en de school bij aan een betere wereld. Daarom zijn we Unesco school, daarom internationaal en daarom tweetalig. Daar zijn we trots op.

Het renoveren van zo'n bijzonder gebouw brengt verantwoordelijkheid met zich mee. Unesco beschrijft die verantwoordelijkheid als volgt:

"Heritage is our legacy from the past, what we live with today, and what we pass on to future generations. Our cultural and natural heritage are both irreplaceable sources of live and inspiration". (UNESCO, 1997)

De toekomst

Geschied voor onderwijs van nu en later

De inzichten over onderwijs zijn de afgelopen 100 jaar veranderd. Dat zal de komende vijftig jaar weer zo zijn. We weten niet precies hoe. Toch streven we naar een gebouw dat de komende 50 jaar weer net zo goed de ruimte biedt aan onderwijs als de afgelopen honderd jaar. Er is behoefte aan meer transparantie en ook aan meer hybride inzet van ruimtes zoals lokalen, gangen en nissen. Er is behoefte aan een goed binnenklimaat en een goede akoestiek.

Modern en Klassiek

Door delen van de gebouwen te herstellen in hun oude glorie, draagt het gebouw weer bij aan het gevoel van leerlingen dat ze belangrijk zijn en in hun ontwikkeling tot wereldburger wordt geïnvesteerd. Er zijn onderdelen waar het gebouw tekort schiet omdat ze bijvoorbeeld niet passen bij het onderwijs van nu, het DNA van de school of simpelweg omdat kwaliteitseisen zijn veranderd. Bijvoorbeeld de studieplekken, de grotere lokalen (met tussenruimtes), de recepties in de centrale hal, de kantines, de plafonds, de lift en de installaties.

Duurzaam

De ideeën over duurzaamheid gaan nu, honderd jaar later, verder dan toen. Dat vraagt veel van de keuzes die we maken. De huidige techniek biedt hiertoe kansen. Unesco maakt zich sterk voor het bereiken van sustainable development goals. (STG's) en de agenda van de Verenigde Naties voor duurzame ontwikkeling in 2030. Duurzame ontwikkeling in de breedste zin van het woord, van armoede bestrijding tot milieubescherming en van beter onderwijs en gezondheidszorg tot een sterke economie en inclusieve samenleving.

